

Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Uyum Süreçleri Üzerine Bir Araştırma: Iğdır Üniversitesi Örneği

A Study on the Social Adaptation Processes of University Students: The Case of Iğdır University

Erol AKYILDIRIM

Dr., Iğdır Üniversitesi,
akyildirimerol@gmail.com
https://orcid.org/0000-0003-2333-6044

Makale Başvuru Tarihi: 08.03.2025

Makale Kabul Tarihi: 29.06.2025

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Hakan DUMAN

Öğr. Gör., Iğdır Üniversitesi, Iğdır MYO,
Ulaştırma Hizmetleri Bölümü,
hakan.duman@igdir.edu.tr
https://orcid.org/0000-0001-6166-5776

ÖZET

Bu çalışma, Iğdır'a eğitim amacıyla göç eden öğrencilerin sosyal uyum süreçlerini ve bu süreçte karşılaştıkları sosyal etkenleri inceleyerek, yerel toplumla etkileşim ve uyum düzeylerine dair önemli veriler sağlamayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada, Iğdır Üniversitesine diğer şehirlerden gelen öğrencilerin adaptasyon süreçleri betimsel bir yaklaşımla incelenmiş ve 241 kişilik rastgele örneklem grubu üzerinden veri toplanmıştır. Anket verileri, parametrik olmayan yöntemlerle analiz edilmiş; faktör analizi ve logistik regresyon yöntemleri kullanılarak adaptasyona etki eden faktörler değerlendirilmiştir. Çalışma, etik kurallar çerçevesinde yürütülmüş ve analizlerde R programlama dili ile çeşitli paketler kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, Iğdır'a adapte olan öğrenciler %48,55, adapte olamayanlar ise %51,45 oranında belirlenmiştir. Öğrencilerin adaptasyon durumları, yatay geçiş istekleriyle orta düzeyde bir ilişki gösterirken, cinsiyet ve adaptasyon arasında düşük düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Faktör analizi sonucunda "Sosyal ve Pratik İhtiyaçlar," "Duygusal Bağlar" ve "Şehir ve Çevre Koşulları" olmak üzere üç faktör elde edilmiş; bu faktörlerin iç tutarlılıkları yüksek bulunmuştur. Bu çalışma, Iğdır Üniversitesi öğrencilerinin şehre uyum süreçlerinin sosyal, kültürel ve çevresel faktörlerden etkilendiğini göstermiştir. Öğrencilerin sosyal ihtiyaçlarının karşılanması ve duygusal bağlarının güçlendirilmesi, uyum süreçlerini olumlu yönde etkilerken, mezhepçilik ve etnik farklılıklar gibi uyumsuzlukların uyum üzerinde olumsuz etkileri olduğu belirlenmiştir. Sonuçlar, toplumsal entegrasyonu artırmak için sosyal çatışmaların önlenmesi ve farklılıkların kabul edilmesinin önemini vurgulamaktadır.

ABSTRACT

This study aims to provide significant data on the social integration processes of students migrating to Iğdır for educational purposes and the social factors they encounter, focusing on their interaction and adaptation levels with the local community. In this study, the adaptation processes of students from other cities attending Iğdır University were examined using a descriptive approach, with data collected from a random sample of 241 individuals. Survey data were analyzed using non-parametric methods, and factors affecting adaptation were evaluated through factor analysis and logistic regression methods. The study was conducted within ethical guidelines, and various packages in the R programming language were used for analysis. According to the research findings, 48.55% of students were adapted to Iğdır, while 51.45% were not. Students' adaptation levels showed a moderate relationship with their desire for horizontal transfer, and a low-level relationship with gender was identified. Factor analysis revealed three factors: 'Social and Practical Needs,' 'Emotional Bonds,' and 'City and Environmental Conditions,' with high internal consistency for these factors, providing important data on the adaptation process. This study demonstrates that the adaptation processes of Iğdır University students are influenced by social, cultural, and environmental factors. While meeting students' social needs and strengthening emotional bonds positively affected their adaptation processes, incompatibilities such as sectarianism and ethnic differences had a negative impact on adaptation. The results emphasize the importance of preventing social conflicts and accepting differences to enhance social integration.

Keywords:

Migration,
Adaptation,
Social Cohesion,
Ethnic Differences,
Factor Analysis,

Önerilen Alıntı (Suggested Citation): AKYILDIRIM, Erol ve DUMAN, Hakan (2025), "Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Uyum Süreçleri Üzerine Bir Araştırma: Iğdır Üniversitesi Örneği", **Global Social Sciences Bulletin**, S.2(1), ss.132-148.

1. GİRİŞ

İnsanlar, gereksinimlerini öncelikli olarak fiziksel ve sosyal çevrelerinden karşılamaktadırlar. Bu nedenle ihtiyaçlarını en uygun düzeyde karşılayabilmek için en uygun fiziksel ve sosyal çevrede yaşama eğilimindedirler. Dolayısıyla bulundukları fiziksel/sosyal alanda ihtiyaçlarını karşılayamadıkları ya da başka bir alanda bu ihtiyaçlarını daha iyi karşılayabileceklerine inandıkları zaman bulundukları yeri geçici ya da sürekli olarak değiştirme durumu ortaya çıkabilmektedir. Birçok kez yaşanan ve yaşanmaya devam eden bu olgu göç olarak ifade edilmektedir.

Göç, insanlığın başlangıcı kadar kadim bir geçmişe sahiptir. Göç, genel anlamda insanın ihtiyaçları ekseninde değişim göstermektedir. Yani önemli ölçüde refah seviyesine bağlı olarak insan hareketliliğinin olduğu söylenebilir (Balcı, 2022:110). Türk Dil Kurumu'na göre ise göç, bireylerin ya da toplulukların ekonomik, siyasi ve toplumsal nedenlerden dolayı bir ülkeden başka bir ülkeye, bir ikamet yerinden başka bir yerleşim yerine taşınma olayı olarak ifade edilmektedir (TDK, 2024). Başka bir tanımlamada ise, insanların yaşayıp alıştıkları bir ortamdan toplumsal yaşamın birçok unsurundan uzaklaştığı ya da başkası tarafından uzaklaştırılması şeklinde ifade edilmiştir (Toroş, 2008:9). Göç eylemini, ilk tanımdan yola çıkarak sadece ihtiyaç ekseninde kavramlaştırmamak gerekmektedir. Çünkü zorunlu olarak ifade ettiğimiz durumlarda da göç eylemi kendisini göstermektedir. Bu hareketlilik, ikamet edilen yerin iticiliği ve hedef bölgedeki (göçün yapıldığı bölge) çekici etkenlerin durumuna bağlı olarak ortaya çıkabilmektedir.

Bu çalışmada, göç ve göçün sosyal uyum boyutu kavramsal ve kuramsal temeller bağlamında ele alınmıştır. Araştırma, eğitim amacıyla Türkiye'nin farklı coğrafi bölgelerinden Iğdır iline gelen (göç eden) öğrencilerin ayrımcılık, sosyal temas, sosyal dışlanma ve sosyal sermaye düzeyleri gibi etkenleri incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, Iğdır Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yerel toplumla temas düzeyi ve uyum sürecine ilişkin bilgi edinmek amacıyla *"Iğdır'da adapte sürecinde başlıca etkenler"* başlığı altında bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında, Iğdır'a eğitim görmek amacıyla başka şehirlerden gelen öğrencilerin, Iğdır'a uyum süreci ve toplumsal kabul boyutu değerlendirilmiştir. Sosyal uyum çerçevesinde, öğrencilerin göçle birlikte yaşadıkları psiko-sosyal düzeylerin incelenmesi önem arz etmektedir. Çalışmanın Iğdır Üniversitesi öğrencilerine yapılması, literatürde yapılan benzer çalışmalara olan özgünlüğünü ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında yapılan literatür araştırmasında, Iğdır ilinde üniversite öğrencilerine yönelik göç ve sosyal uyum boyutlarını ele alan kapsamlı bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu nedenle Iğdır Üniversitesi özelinde yapılmış olması çalışmanın özgün olma yönünü ortaya koymaktadır. Bu durum, yapılan araştırmanın önemini artırmakta ve konuya dair mevcut bilgi birikimine katkı yapacağı düşünülmektedir. Çalışma, öğrencilerin yerel toplumla etkileşimleri ve uyum süreçlerine dair sağladığı verilerle, bu alandaki anlayışı geliştirmeyi amaçlamaktadır.

2. GÖÇ VE SOSYAL UYUM

Çalışmanın hedef kitlesi, Türkiye'nin başka şehirlerinden Iğdır Üniversitesine gelen (göç eden) öğrencilerdir. Hedef kitle üzerinden yapılan araştırmanın daha iyi anlaşılabilmesi açısından bazı temel kavramların genel olarak açıklanması yararlı olacaktır. Bu kapsamda *"göç"* ve *"sosyal uyum"* kavramları sırasıyla ele alınacaktır.

2.1. Göç Kavramı ve Göç Türleri

İnsanlar, bireysel ve toplu olarak tarihsel süreç içerisinde hem zorunlu hem de iradi nedenlerden dolayı göç etmişlerdir. Göç hem bir eylem hem de bir süreçtir. Bir yandan geride bırakılan coğrafi alanı, diğer yandan da yeni yerleşim alanını doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle de olumlu ve olumsuz birçok sonuçları ortaya çıkmaktadır. Buradan hareketle göç veren ve göç alan yerlerdeki merkezi idare (devlet) ve yerel yönetimler tarafından göçe bağlı birçok tedbir alınmakta ve uygulamalar hayata geçirilmektedir. Göç sürecini çeşitli ihtiyaçlar doğurmaktadır. Günümüz küreselleşme çağındaki iletişim ve ulaşım olanaklarındaki iyileşme, göçün hızını ve sonuçlarını değiştirmiştir (Yılmaz vd., 2020:285). Göç, çok yönlü ve nedenli bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu da göç tercihlerinin artmasına ve çok yönlüleşmesine neden olmaktadır. Bu gelişmeler göç ile ilgili yapılan çalışmaların artmasına ve bu kapsamda mevzuatların çoğalmasına neden olmuştur.

Göç kavramının tüm disiplin dalları tarafından kabul görmüş evrensel bir tanımı yoktur. Bunun temel nedeni, göç olgusunun multidisipliner olması ve çok yönlü olmasıdır. Her bir bilim dalı göçü kendi amaçları ve bilimsel araçlarına göre araştırmakta ve bulgularını değerlendirmektedir. Dolayısıyla da göçe olan bakış açıları ve bu

bakış açılarına bağlı kavramlaştırmalarında farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Bu durum literatürde birçok göç tanımının yapılmasına neden olmaktadır (Yılmaz ve Mecek, 2023:1-23).

Genel olarak göç kavramı, bireylerin ya da kitlelerin siyasal, ekolojik ve sosyal gibi birtakım nedenlerden kaynaklı olarak bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine sürekli veya geçici olarak yapıldığı hareketlilik şeklinde ifade edilebilir (Yalçın, 2004:13-50). Başka bir tanımlama olarak, bireyin ya da kitlelerin kendi istemi ya da istem dışı yaptığı bireysel ya da kitlesel eylem olarak tanımlanabilir (Chagial, 2013:1). Bu tanımlar, sayıca arttırılabilir. Söz konusu tanımlardan yola çıkarak genel ve kapsayıcı olması açısından göç aşağıdaki gibi tanımlanabilir (Yılmaz vd., 2020:287);

“Muhtelif çekici ve/veya itici sebeplerden dolayı, insanların belirli bir zaman dilimi içerisinde, içinde bulundukları yerleşim alanlarından bireysel ya da kitlesel olarak ayrılarak, iskân amacıyla, yer değişikliği olarak anlamlandırılabilir (eski yerleşim alanından tamamen kopuk sayılabilecek) mesafedeki başka bir yerleşim alanına, kalıcı ya da yarı kalıcı olarak hareket etmeleri, yer değiştirmeleridir.”

Göçün kavramlaştırılması yani tanımlanması, göç ile ilgili bazı özellikleri de ortaya koymaktadır. Örneğin göçün özellikleri, nedenleri, tarafları, amaçları, şekli vd. unsurları genel olarak tanımlarda kendine yer bulmaktadır. Bu da göçün muhtelif bilim dalları açısından araştırma kapsamının ortaya konulmasına katkı sağlamaktadır.

Göç, belirli nedenlere dayanan bir eylemdir. Göçün başlıca nedenleri olarak siyasal baskılar, savaşlar, doğal afetler, ekonomik zorluklar, iklimsel olumsuzluklar, daha iyi yaşam koşulları gösterilebilir. Göç, sahip olduğu çok yönlülük ve boyutluluk nedeniyle durağan bir yapıdan ziyade değişken bir yapıyı ortaya koymaktadır (Chagial, 2013:1).

Göçün başlıca nedenleri arasında önemli bir hususu teşkil eden hedef bölgedeki (göçün yapıldığı bölge) çekici etkenler ve buna karşılık kaynak bölgedeki (terk edilen bölge) itici etkenlerin geldiği söylenebilir. Göç kararı, bazen çekici ya da itici neden(ler)e bağlı olarak alınsa da çoğu zaman bu kararın alınmasında çekici ve itici nedenler birlikte etki etmektedirler. Örneğin daha çok gelir elde etme ihtiyacı ile daha konforlu bir konutta yaşama arzusu; mevcut sosyal çevreden uzaklaşma zorunluluğu ile yeni insanlar ile tanışma isteği eş zamanlı olarak ortaya çıkabilir.

Göç eylemi, aynı zamanda bir süreci de ortaya koymaktadır. Yer değiştirme süreci ile birlikte gerek terk edilen kaynak bölgede, gerekse yerleşilen hedef bölgede başta etnik yapı olmak üzere sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal, dini vb. birçok yapıda değişim ve dönüşümler ortaya çıkmaktadır. Her şeyden önce her iki coğrafi alanda da demografik özellikler değişecektir. Yeni insan popülasyonları yeni ilişkilerin ve etkileşimlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır. Bu da yeni çok yönlü ilişkileri ve etkileşimleri ortaya koyacaktır. Örneğin göçmenlerin hedef bölgesinde uyum problemi yaşaması muhtemel bir durumdur. Ayrıca hedef bölgelerinde başta konut ve gıda temini olmak üzere, göçmenlerin birçok faktör üzerinde baskı yaptığı söylenebilir (Demirhan ve Aslan, 2016:24).

On dokuzuncu yüzyılda sanayileşmenin başlaması ve ardından gelen küreselleşme süreciyle birlikte göç hareketlerinde belirgin bir artış yaşanmıştır. Bu gelişmeler, birçok ülkenin ve kurumun göç olgusunu daha sistematik ve derinlemesine incelemek amacıyla gerekli altyapıyı oluşturmaya yönelmesine neden olmuştur. Bu tür girişimler, göçün daha kapsamlı bir bakış açısıyla ele alınmasına katkı sağlamakta ve göç dinamiklerinin daha iyi anlaşılmasına olanak tanımaktadır. Bu bağlamda, toplumbilimciler de göç konusunu farklı kavramlar, yaklaşımlar ve kuramlar çerçevesinde ele alarak, çoğu zaman göz ardı edilen yönlerini ortaya koymaya çalışmaktadır (Kızılelmas, 2024:59-60). Göç kavramı, nedenleri ve gerçekleşme süreci açısından detaylıca ele alınması gerekir. Ancak çalışmamızın kapsamı ve yapıma amacı nedeniyle bu konuda genel bilgiler vermekle yetinilecektir.

Gerçekleştirme nedenlerine göre göçü “zorunlu göç” ve “gönüllü göç” olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Zorunlu göç, bireyin isteğinden uzaktır. Bu göç türü terör, baskı, çatışma, kıtlık, doğal afetler vb. nedenlerden kaynaklı ülke içi ve ülkeler arasında yapılan göç şekli olarak ifade edilebilir (Şemşit, 2018). Gönüllü göç ise bireyin kendi isteği doğrultusunda gerçekleşmiş olduğu eylemdir. Başka bir ifade ile zorunlu göç eyleminde gerçekleşen tersi bir durum yaşanmaktadır. Yani herhangi bir baskıya maruz kalmadan hedef bölgenin kaynak bölgeden ekonomik, kültürel ve politik anlamda daha faydalı olduğu şeklinde yapılan göç türü olarak tanımlanabilir (Ekici ve Tuncel, 2015:14).

Gönüllü göç tanımlamasına öğrenci hareketliliği (mobility) örnek gösterilebilir. Çünkü göç, sadece eğitim amaçlı olarak yapılmaktadır. Öğrencilerin bulundukları ülkeden daha iyi eğitim veren başka ülkelere ya da ülke

içi diğer illere yaptıkları gönüllü göç şeklidir. Başka bir deyişle hiçbir baskıya maruz kalmadan bireysel tercihler sonucu yapılmaktadır. Bu göç şeklinde hedef bölgedeki sosyal yaşam olanaklarının bulundukları bölgeden daha iyi olmasından dolayı tercih edilmektedir (Yazgan, 2015:181-207).

Göç kavramı, gerçekleştirilen fiziki alan açısından “iç göç” ve “dış göç” olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İç göç, bir ülkenin sınırları çerçevesinde bulunan bir yerden başka bir yere yapılan harekettir. Bu göç durumunda, ülke içindeki nüfus sayısında bir azalma veya fazlalaşma söz konusu değildir. İç göç hareketlerinde daha çok kırdan kente gerçekleşen bir yer değiştirme olayı söz konusudur. Bu olayın sonucu olarak da kent nüfusları artmakta, kırsal nüfus da ise bir azalma yaşamaktadır (Atmaca, 2020:70).

Göç eylemi geçici olabileceği gibi kalıcı olarak da gerçekleştirilebilir. Bireylerin ya da belirli kitlelerin bulundukları yerleri belli bir zaman diliminde terk etmesi durumu, geçici göç olarak ifade edilir (Mutluer, 2003:10). Geçici göçe öğrenci hareketliliği örnek verilebilir. Diğer bir tanım olarak, göçmenlerin yılın bazı dönemlerinde yapmış oldukları göç eylemleri, geçici göç olarak değerlendirilmektedir. Bu göç eyleminde tarım ürünlerinin hasat dönemleri ve turistik amaçlı yapmış oldukları göç eylemi olarak ifade edilebilir. Kalıcı göç ise süresiz bir zaman dilimi için yapılmış göçü ifade etmektedir (Başar, 2015:7).

2.2. Göç Kuramları

Göç kuramları birden fazla olmakla birlikte en temel olanları Everet Lee'nin “*itme ve çekme kuramı*” ile Parekh'in “*üçlü göç kuramı*”dır. Bununla birlikte bu kapsamda damga teorisi, habitus teorisi ve kırılmalık teorisi hakkında da kısaca bilgi verilmesi konunun daha iyi anlaşılması açısından yararlı olacaktır.

- **İtme ve Çekme Kuramı:** Everett Lee (1966), kuramında göçmenin hem yaşadığı bölgede hem de göç ettiği mekânda itici ve çekici faktörlerin olduğunu ifade etmektedir. Hedef bölgedeki pozitif etkenler göçmenler için çekici bir durumda iken, olumsuz durumlar ise itici bir konumu göstermektedir. Lee'nin (1966) itme ve çekme kuramında göç eylemi değişkenlik göstermektedir. Çünkü yaş, cinsiyet ve eğitim gibi durumlar göç eyleminde belirleyici olmaktadır. Bireyin ekonomik, kültürel ve politik durumunun göç eyleminde belirleyici olduğu söylenebilir. Ayrıca yaşam düzeyi değişkenlik gösterdiğinden göç kararları da bu yüzden değişkenlik göstermektedir. Lee (1966), toplumsal tabakaların göç sürecinde genel hatları ile tanımlanmasının önemli bir durum olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca göç sürecinin karmaşık bir durum olduğunu, çünkü toplumsal sınıfların heterojen yapısının olması, göç eyleminin anlaşılmasını güçleştirdiğini ifade etmektedir (Çağlayan, 2006:68-77).
- **Üçlü Göç Kuramı:** Bhikhu Parekh'in (1994) Üçlü Göç Kuramında, göç edilen bölgede, yerel toplumun göçmenleri, din ve etnik anlamda kabul etme sürecini ele almaktadır. Bu kuramda, göç eden kitlenin hedef bölgedeki kitlenin kültürel dokusuna uyum sağlayıp sağlamadığı hususu irdelenmektedir. Göçmen kitlenin, varış bölgede uyum sürecinin gerçekleşebilmesi önemli bir hususu teşkil etmektedir. Göç sürecinde aynı etnik ya da kan bağına sahip göçmenlerin kaynaşması, toplumsal uyum sürecini kolaylaştırmaktadır (Türkkan, 2019:36-37). Kısaca Parekh'in kuramında etnik anlamda aynı kültüre sahip insanların göç ettiği bölgelerde toplumsal kabul ve sosyal uyumun daha kolay olduğu ifade edilmektedir.
- **Damga Teorisi:** Damga kavramı, bireyler arasında toplumda kabul edilmeyen bazı davranışlardan dolayı işaretlenmesi ya da etiketlenmesi olarak ifade edilebilir (Özçürümez, 2013). Damga kuramının öncüsü Erving Goffman (1922-1982) kabul edilmektedir. Goffman, bireyin etiketlenmesinin ya da damgalanmasının sadece psikolojik boyutta olmadığını siyasal ve sosyolojik düzeyde de olabileceğini söylemektedir. Damganın farklı boyutta olabilen bir yapısı bulunmaktadır (Goffman, 2014:145). Damgalanan bireyin o toplumun kültürüne karşı süreç içerisinde yabancılaşacağı söylenebilir. Ayrıca içinde bulunduğu toplumun dokusundan kopuk bir ilişki içerisinde bulunması muhtemeldir.
- **Habitus Teorisi:** Alışkanlıklar ve davranışlar şahıslara bağlı olarak değişmemekle birlikte toplumda eğitim, moda, kültür ve davranış kalıpları etkisi sonucu değişebilmektedir (Tatlıcan ve Çeğin, 2007:305-306). Bourdieu'un (1990) habitus kavramı için yaptığı tanım oldukça kapsayıcıdır. Bourdieu'ya göre habitus, alışkanlıkların dışında edinilmiş davranışların daima tekrarlanarak bireyin bedeninde cisimleşmesi ve bireyin kültürden etkilenmesi şeklinde tanımlanmaktadır (Bourdieu, 1990:277). Diğer bir ifade ile bireyin toplumda biçimlenerek toplumda statü sahibi olmasını sağlayan bir niteliği bulunmaktadır. Bireyin göç etmeden önce yaşamış olduğu ve alışmış olduğu mekândan başka bir bölgeye, ortama taşınması ile alışkanlık kapsamında yaşadığı sorunlar olarak dile getirilebilir. Bireyin yeni geldiği ortama alışması süreci ya da yatkınlıkların tümü olarak ifade edilebilir (Kaplan ve Yardımcıoğlu, 2020:5-6).

- **Kırılğanlık Teorisi:** Bryan Turner (2006), insan varlığının maddi boyutu ile birlikte ruhsal anlamda da çevresel koşullardan öznenin şekillenerek yara alabileceğini, zarar görebileceğini ifade etmektedir. Geleneksel olarak kırılğanlığı, bireyin savunmasızlığı olarak ifade ederek insanlığın çevresel koşullara karşı korunmasız olduğunu savunmaktadır. Modern bağlamda kırılğanlık kavramına bakıldığında fiziksel ve maddi boyutunun yanında ahlaki ve manevi zayıflık olarak daha çok soyut anlam yüklüdür (Turner, 2006:28). Sosyal ve beşeri bilimlerde canlıların, durumların, kurumların, piyasanın ya da tabiatın tehlikelere karşı zarar görebilme, yaralanabilme ve açık olma potansiyeli bulunmakla birlikte, hukuki ve sosyo-politik kullanımı daha yaygın görülmektedir. 1980 ve 1990'lı yıllarda düşünürler kırılğanlığı, muhtemel tehlike ve kötü koşullardan zarar görmeye yatkınlık olarak tanımlamışlardır (Goodin, 1985:110).

2.3. Sosyal Uyum

Entegrasyon kavramı mekanik, mühendislik ve biyolojik alanlarda daha çok kullanıldığından toplumsal anlamdaki kullanımını problemli hale getirmektedir (Erdoğan, 2020:12). Bu nedenle bu çalışmada sosyal uyum kavramı kullanımı tercih edilmiştir. Uyum (adaptasyon) kelimesi ilk olarak 1630'larda Latince integratus kelimesinden türemiştir. 1802 yılında bütünün parçalarını bir noktada toplamak amacı ile kullanılırken, 1940 yıllarında ise çeşitli etnik unsurlarının bir arada yaşaması şeklinde kullanılmaya başlanmıştır. Adaptasyon ya da toplumsal uyum, göçmenlerin hedef bölgede din, dil, etnik, kimlik ve kültürel çevre gibi koşullar altında çevre ile kaynaşma ve uyum sağlaması şeklinde ifade edilmektedir (Balci, 2022:116). Başka bir tanımlama olarak, kişinin söz konusu bireysel özellikleri ile birlikte kendi kişiliği ve çevresiyle iletişim sonucu oluşturduğu düzenli ilişki süreci olarak tanımlanabilir (Avcı, 2006:39-63).

Aidiyet kavramı açısından bakıldığında, bireyin toplumda kendisini nasıl konumlandığı ve buna bağlı olarak nasıl anlamlandığı ile birlikte mekâna, nesneye, komşuluk ilişkilerine, siyasete, kültüre, etnik kökene ve sosyal tabakalara karşı oluşturulan akışkan bir niteliği bulunmaktadır (Sözer, 2019:419-420). Saggar ise sosyal uyumu, göçmenler ile yerel toplum arasındaki istetişim düzeyi olarak ele almaktadır. Hem göçmenlerin hem de yerel halkın birbirleri ile uyum içerisinde olması ve sürekli olarak gelişim içerisinde olması şeklinde tanımlamaktadır. Bireylerin birlikte yaşadığı topluluklarda nasıl davrandıkları, birbirleri arasında saygılı olup olmadıkları, güven ilişkilerinin durumuna bağlı olarak değerlendirilmektedir. Sosyal uyum sürecinde göçmenler ile yerel toplum (göç edilen yer) arasında yaşanan etkileşim şeklinde tarif edilmektedir. Göçmenlerde güven duygusu olması, diğer insanlarla işbirliği yönünün olması ve hedef bölgede geniş sosyal ağların olması gibi sosyal sermayeler, sosyal uyum sürecini kolaylaştırmaktadır (Saggar vd., 2012:18-25).

Göçmenler, göç sonrası uyum sürecinde, göç ettiği toplumun kültürünü de etkilemektedirler. Bu etkileşim sonucu oluşan yeni sosyal yapıda göç eden bireyler değil göç edilen toplumda farklılaşmakta değişip dönüşebilmektedir (Yüksel ve Aydemir, 2020:292). Göçmenlerin uyum sürecinde, göç edilen bölgenin istihdam politikaları, ekonomik durumu ve göçmenlere yönelik politik yansımaları gibi etkenler önem arz etmektedir. Göçmenin hedef bölgenin kültürel dokusunu benimsemesi ve o kültürü tanınması ile sosyo-kültürel uyum gerçekleşmektedir (Karasu, 2017:633-638).

Tüm tanımlamaların yanında sosyal uyum, göçmenlerin hedef bölge ile kaynaşma süreci olarak ifade edilebilir. Başka bir ifade ile iki farklı kültürün kaynaşma süreçleri ve birbirleri ile yakınlaşmaları şeklinde tanımlanabilir. Göçmenlerin hedef bölge ile olan münasebetleri ve bu süreç içerisindeki toplumsal doku uyuşumu sosyal uyum olarak tanımlanmaktadır. Tüm tanımlamaların yanında sosyal uyum, göçmenlerin hedef bölge ile kaynaşma süreci olarak ifade edilebilir. Başka bir ifade ile iki farklı kültürün kaynaşma süreçleri ve birbirleri ile yakınlaşmaları şeklinde tanımlanabilir. Göçmenlerin hedef bölge ile olan münasebetleri ve bu süreç içerisindeki toplumsal doku uyuşumu sosyal uyum olarak tanımlanmaktadır. Kasımoğlu (2025:205-206), farklı etnik ve kültürel kimliklerin bir arada yaşadığı toplumlarda sosyal uyumu zorlaştıran muhtelif faktörler olduğunu, bu farklılaşmanın zaman zaman sosyal yapıda bazı ayrışmalara neden olduğunu ifade eder. Bu ayrışmalar gündelik yaşamda, toplumsal yapıda ve siyasi arenada kendini gösterebilmektedir. Dolayısıyla bu farklılıkların sosyal uyumu, toplumsal kaynaşma açısından oldukça önemli bir konudur.

3. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Bu çalışmada göç ve göçün sosyal uyum boyutu, kavramsal ve kuramsal temeller bağlamında, Iğdır Üniversitesi'ne eğitim amacıyla gelen öğrencilerin göç süreçlerinde yaşadığı sosyal uyum dinamikleri incelenmiştir. Bu çalışma, Iğdır Üniversitesi öğrencilerinin yerel toplumla etkileşim düzeylerini ve sosyal uyum

süreçlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Göç eden bireylerin sosyal uyum süreçlerini anlamak ve bu konuda literatüre özgün bir katkı sağlamak hedeflenmiştir.

Araştırmada betimsel bir yaklaşım benimsenmiştir. Anket yöntemiyle veri toplanmış ve elde edilen veriler istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur. Anket çalışması, sosyal uyum sürecini etkileyen faktörlerin derinlemesine incelenmesine odaklanmıştır. Araştırmanın evrenini, 2024 Güz Dönemi'nde ders kaydı yaptıran ve Iğdır Meslek Yüksekokulu'na başka illerden gelen öğrenciler oluşturmuştur (N=640). Söz konusu ana kitleyi temsil edecek örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde aşağıdaki formül kullanılmıştır (Salant ve Dillman, 1994);

$$n = \frac{N \cdot t^2 \cdot p \cdot q}{d^2 \cdot (N - 1) + t^2 \cdot p \cdot q}$$

- N: Hedef kitledeki birey sayısı
- n: Örneklem alınacak birey sayısı
- p: İncelenen olayın görülüş sıklığı (gerçekleşme olasılığı)
- q: İncelenen olayın görülme sıklığı (gerçekleşmeme olasılığı)
- t: Belirli bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer
- d: Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen $\pm$ örneklem hatasıdır.

Örneklem seçimi, %5 hata payı ve %95 güven düzeyi esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede 640 öğrenciden 241 kişilik rastgele bir örneklem grubu belirlenmiştir. Araştırma kapsamında, 12 tanesi Likert tipi olmak üzere toplam 17 sorudan oluşan bir anket, yüz yüze görüşme yöntemiyle uygulanmıştır.

Analizlerde, verilerin tek değişkenli normal dağılıma uygunluğunu değerlendirmek amacıyla Shapiro-Wilk testi (Shapiro ve Wilk, 1965:591–611) uygulanmıştır. Çok değişkenli normalliği araştırmak üzere Henze-Zirkler testi (Henze ve Zirkler, 1990:3595–3617) kullanılmıştır. Verilerin varyans homojenliği ise Levene testi (Levene, 1960) ile incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, veri setindeki değişkenlerin normal dağılım göstermediği tespit edilmiştir. Bu nedenle, gruplar arası ortalama farklarının karşılaştırılmasında parametrik varsayımlara ihtiyaç duymayan Mann-Whitney U testi (Mann ve Whitney, 1947:50–60) kullanılmıştır.

Bu çalışma, bir anket geliştirme çalışması olmamakla birlikte, likert tipi soruların yapısal özelliklerini incelemek ve değişken sayısını azaltarak likert tipi değişkenlerden sürekli değişkenler elde etmek amacıyla keşifsel faktör analizi uygulanmıştır (Williams vd., 2010:1–13). Veri setindeki likert tipi değişkenler çok değişkenli normallik içermediğinden, bu varsayıma ihtiyaç duymayan Principal Axis Factoring (PAF) yöntemi tercih edilmiştir (Sürücü vd., 2024:955). Faktör rotasyonu olarak “*oblimin*” yöntemi kullanılmıştır. En uygun faktör sayısının belirlenmesinde Kaiser Kuralı (özdeğer > 1) esas alınmıştır (Kaiser, 1960:141–51). Analizlerde, ordinal yapıya daha uygun olan polikorik korelasyon matrisi tercih edilmiştir (Holgado-Tello vd., 2010). Değişkenlerin faktör analizine uygunluğu, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) testi (Kaiser, 1974:31–36) ve Bartlett Küresellik testi (Bartlett, 1950:77–85) ile değerlendirilmiştir.

Elde edilen faktörlerin iç tutarlılığı, literatürde sıklıkla Cronbach alfa ile ölçülse de, bu ölçüt normal dağılım ve varyans homojenliği gibi varsayımlara dayanmaktadır. Elimizdeki veriler normal dağılım göstermediğinden, faktörlerin iç tutarlılığı, alfa katsayısı yerine, bu katsayının normallik gibi çoğu istatistiksel varsayımına dayanaklı olan McDonald's Omega testi (Kalkbrenner, 2021:81; McDonald, 1999) ile değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin adaptasyon süreçlerini daha iyi anlayabilmek amacıyla elde edilen faktörler, logistik regresyon analiziyle incelenmiştir. Bu analiz, öğrencilerin adaptasyon süreçlerine etki eden ana faktörlerin belirlenmesine ve bu faktörlerin adaptasyon düzeyleri üzerindeki etkilerinin derinlemesine araştırılmasına katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Lojistik regresyon, basitliği ve model terimleri hakkında çıkarım yapma yeteneği sayesinde oldukça popüler bir yöntemdir (Kuhn ve Johnson, 2013). İlk olarak epidemiyoloji için geliştirilen lojistik regresyon, sonrasında biyomedikal bilimler, iş dünyası, kriminoloji ve ekoloji gibi çeşitli alanlarda uygulanmaya başlanmıştır (Hosmer ve Lemeshow, 2000). Lojistik regresyon, bir Genelleştirilmiş Doğrusal Model (GLM) türü olarak, sürekli veya kategorik bağımsız değişkenlerle genellikle ikili sonuçları analiz etmek için kullanılmaktadır (Atasoy, 2001; Fox ve Weisberg, 2019; LaValley, 2008; Nick ve Campbell, 2007).

Çalışma için gerekli etik kurul izni, Iğdır Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etik Kurulu'nun 14.11.2024 tarihli toplantısında, 2024/29 sayılı ve E-37077861-900-155245 numaralı kararıyla alınmıştır. Ayrıca YÖK yayın etiği yönergesinde belirtilen “yayın etiğine aykırı davranışlardan” özenle kaçınılmıştır.

Bu çalışmada analizlerin gerçekleştirilmesi için R programlama dili (v 4.2.2) kullanılmıştır (R Core Team 2022). Verilerin düzenlenmesi ve temizlenmesi süreçlerinde, Wickham vd. (2019) tarafından geliştirilen tidyverse paketi (versiyon 1.3.2) tercih edilmiştir. Faktör analizi, Revelle (2022) tarafından geliştirilen psych paketi (versiyon 2.2.9) ve rotasyon işlemleri için Benaards (2005) tarafından hazırlanan GPArotation paketi (versiyon 2022.10.2) yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Eksik verilerin tamamlanması sürecinde ise recipes paketi (versiyon 1.0.8) kullanılmıştır (Kuhn vd. 2023). Ayrıca çok değişkenli normallik testlerini uygulamak için Korkmaz vd. (2014) tarafından geliştirilen MVN paketi (versiyon 5.9) tercih edilmiştir.

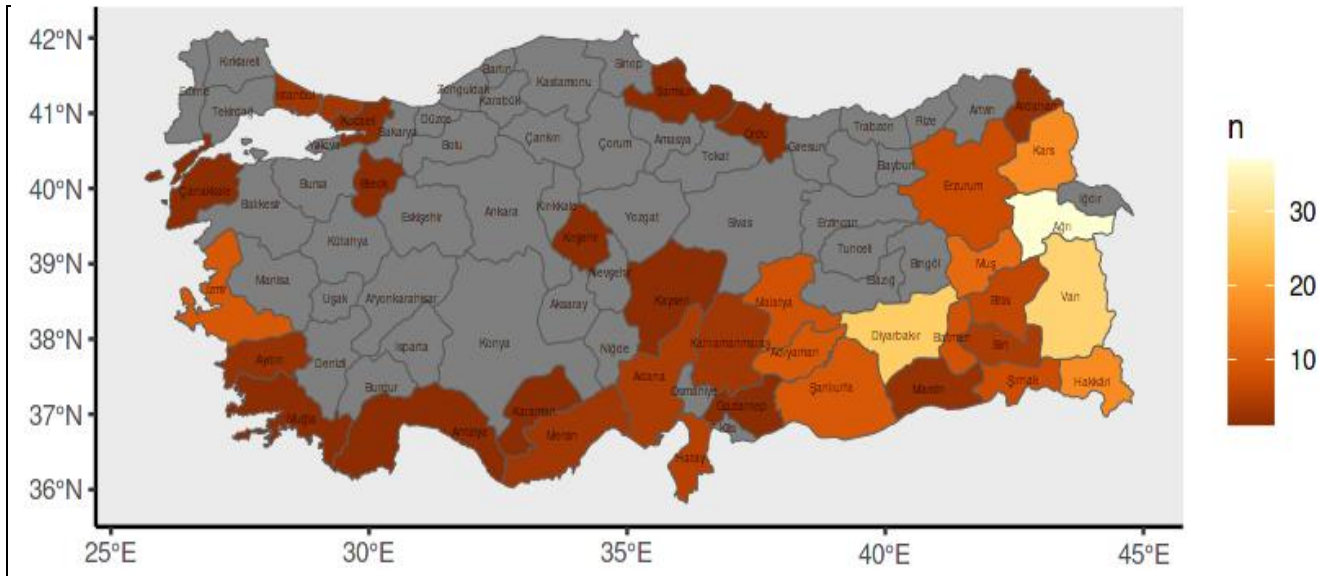
Haritaların hazırlanmasında, rnatuarearth (v0.3.4) ve rnatuarearthdata (v1.0.0) (Massicotte ve South, 2023; South vd., 2024) paketleri kullanılmıştır. Bu süreçte haritalama ve veri görselleştirme adımları, Duman (2023)'a ait çalışmasının GitHub deposunda (Duman, 2024) yer alan kaynak kodlar temel alınarak gerçekleştirilmiştir.

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Veri seti 241 satır ve 17 sütundan oluşmaktadır. Toplam 4097 gözlem bulunan veri setinde 23 eksik gözlem yer almakta olup, eksik gözlem oranı yaklaşık %0,6 olarak hesaplanmıştır. Bu oran, eksik gözlemlerin veri setinin genel yapısını önemli ölçüde etkilemediğini göstermektedir. Ancak ulaşılan katılımcı sayısının alt sınırdan olması nedeniyle eksik gözlemler, toplanan verilerin bütünlüğünü artırmak amacıyla toplama ağacı algoritması kullanılarak tamamlanmıştır.

Örneklem grubunda (241) Iğdır'ı farklı illerden gelen öğrenciler oluşturmaktadır. Hangi ilden daha çok öğrencinin geldiğine bakıldığında: Ağrı 37 öğrenci ile birinci sırada yer alırken, Van 28 öğrenci ile ikinci sırada yer almıştır. Diyarbakır ise 27 öğrenci ile üçüncü sırada bulunurken, Hakkâri ve Kars her biri 17 öğrenci ile dördüncü ve beşinci sırada yer almıştır. Şekil 1'de, örneklemde bulunan öğrencilerin coğrafi dağılımları gösterilmiştir.

Şekil 1. Öğrencilerin Coğrafi Dağılımları

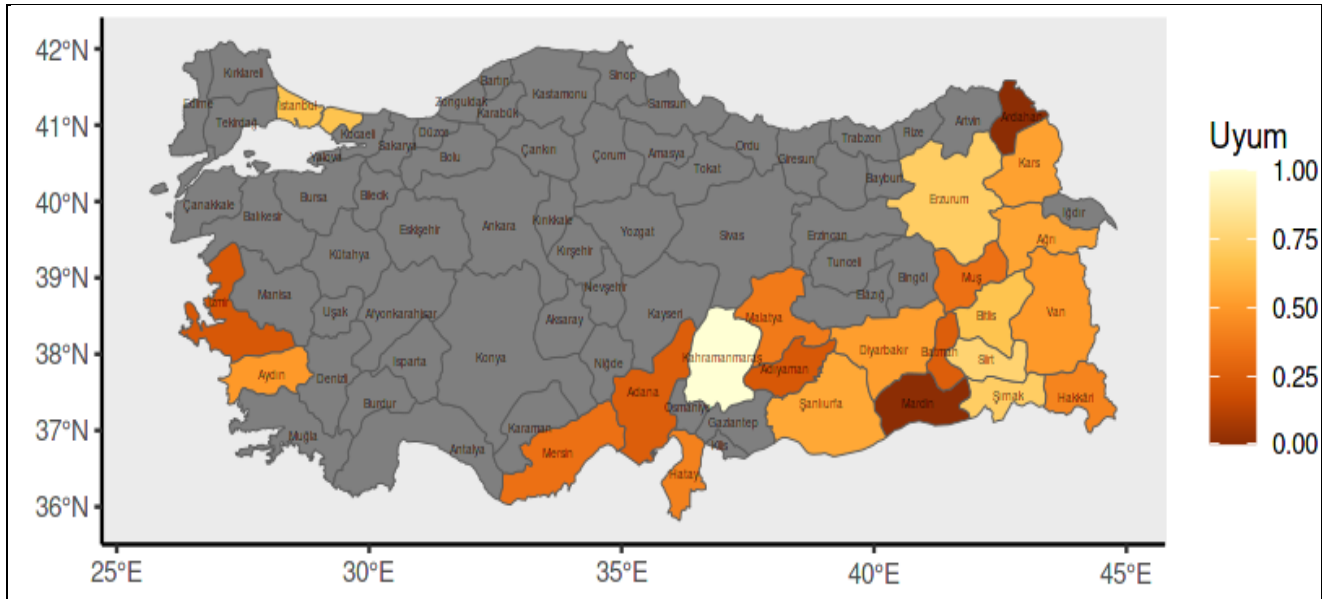

Veri seti incelendiğinde, örneklemde 95 erkek (%39,42) ve 146 kadın (%60,58) yer almaktadır. Bu sonuç, kadınların erkeklere göre daha yüksek bir oranla örneklemde bulunduğunu göstermektedir. Ayrıca 206 öğrenci bölümlerini sevdiğini belirtmiş (%85,48), 35 öğrenci ise sevmediğini ifade etmiştir (%14,52). Bu durum, bölümlerini seven öğrencilerin sevmeyenlere göre çok daha yüksek bir oranla örneklemde yer aldığını göstermektedir.

Öğrencilerin Iğdır iline adaptasyonu incelendiğinde, 117 öğrenci adapte olduğunu belirtmiş (%48,55), 124 öğrenci ise adapte olmadığını ifade etmiştir (%51,45). Ayrıca 73 öğrenci başka bir üniversiteye yatay geçiş yapmak istediğini belirtirken (%30,29), 168 öğrenci ise yatay geçiş yapmayı düşünmediğini ifade etmiştir.

(%69,71). Bu veriler, yatay geçiş yapmak istemeyen öğrencilerin, yapmak isteyenlere göre daha yüksek bir oranla örneklemede yer aldığını göstermektedir. Şekil 2’de Iğdır iline öğrencilerin uyum oranları sunulmuştur.

Şekil 2. Öğrencilerin Iğdır İline Adaptasyonları

Öğrencilerin adaptasyon durumları ile başka bir bölüme veya üniversiteye geçme istekleri arasında orta düzeyin üstünde ($\phi = 0,315$) bir ilişki bulunmuştur ($\chi^2 = 23,97; p < 0,001$). Bu bulgu, şehre ve okula uyumun, öğrencilerin yatay geçiş kararlarını etkileyen faktörlerden biri olduğunu göstermektedir. Ancak öğrencilerin adaptasyon durumları ile okudukları bölümü sevmeye arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır ($\chi^2 = 23,97; p = 0,20; \phi = 0,09$). Bu durum, şehre ve okula adaptasyonun, öğrencilerin bölümlerini sevmeye üzerinde etkili bir faktör olmadığını ortaya koymaktadır.

Öğrencilerin cinsiyetleri ile şehre ve okula uyum durumları arasında düşük düzeyde ($\phi = 0,09$) anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($\chi^2 = 8,60; p < 0,001$). Bu bulgu, cinsiyetin adaptasyon sürecinde etkili bir değişken olduğunu göstermektedir. Öte yandan, cinsiyet ile öğrencilerin bölümlerini sevmeye arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($\chi^2 = 0,006; p = 1$). Dolayısıyla, cinsiyetin öğrencilerin bölümlerini beğenme üzerinde etkili bir faktör olmadığı söylenebilir.

Son olarak, öğrencilerin okudukları bölümleri sevmeye ile başka bir bölüme veya üniversiteye geçme istekleri arasında orta düzeyde ($\chi^2 = 0,006; p = 1$) bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, öğrencilerin bölümlerini sevmesinin, yatay geçiş istekleri üzerinde etkili bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Likert tipi sorulara ilişkin olarak hem çok değişkenli hem de tek değişkenli normalite açısından uygulanan Henze-Zirkler ve Shapiro-Wilk test sonuçları, verilerin normal dağılım göstermediğini ortaya koymuştur ($p < 0,05$). Tablo 1’de, bu değişkenlere ait betimleyici istatistikler detaylı olarak sunulmuştur. İncelenen değişkenler, Iğdır’da adaptasyon sürecinde öne çıkan etkenler kapsamında değerlendirilen 12 farklı kategoriye karşılık gelmektedir.

Katılımcılar, her bir soru için 1 ile 5 arasında bir ölçek kullanarak değerlendirme yapmış; 1, en olumsuz görüşü, 5 ise en olumlu görüşü temsil edecek şekilde yanıt vermiştir. Bu bağlamda, katılımcılar olumlu buldukları unsurlar için daha yüksek puanlama yapmışlardır.

Tablo 1. Likert Tipi Değişkenlere Ait Betimleyici İstatistikler

S*	Açıklama	O**	SS+	M++	Ç-	B-
S1	Hava durumu	2,11	1,23	2	0,91	-0,08
S2	Kentin sosyal yaşam düzeyi	1,88	1,05	2	1,10	0,46
S3	Etnik (mezhepçilik-memleketçilik-ırkçılık vb.) anlamdaki uyumsuzluklar	2,32	1,30	2	0,58	-0,82
S4	Coğrafik konumu	2,19	1,25	2	0,93	-0,08
S5	Memleket özlemi	3,76	1,55	5	-0,79	-0,98
S6	Arkadaş ortamı	3,13	1,44	3	-0,13	-1,26
S7	Ekonomik nedenler	2,43	1,31	2	0,55	-0,77
S8	Barınma	2,77	1,44	3	0,18	-1,28
S9	Ulaşım (servis)	1,86	1,17	1	1,35	0,91
S10	Yurt ile alakalı	2,32	1,39	2	0,64	-0,93
S11	Aile özlemi	3,86	1,50	5	-0,90	-0,73
S12	Yemekhane hizmeti	1,92	1,26	1	1,21	0,30

* soru kodu, ** ortalama, + standart sapma, ++ Medyan, Ç- çarpıklık değeri, B- basıklık değeri

Üniversite ortamında arkadaş etkisinin önemli oranda etkili olmaktadır (Akyıldırım, 2025:114-139). Benzer şekilde tablo 1’de de görüldüğü üzere sosyal çevresinin (S6) öğrencilerin sosyal uyumları üzerinde önemli oranda etkili olduğu anlaşılmaktadır.

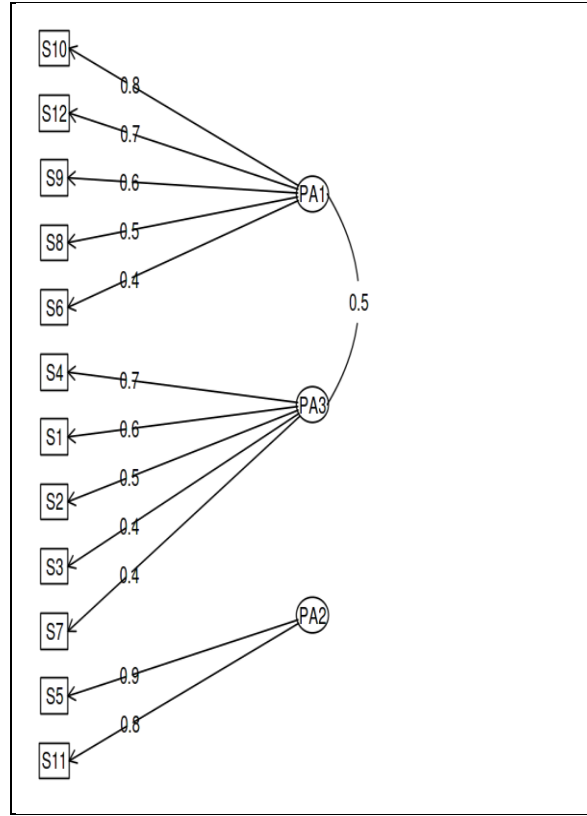
Soruların keşifsel faktör analizine uygunluğu KMO testi ile incelenmiştir. Genel KMO değeri 0,71 olarak bulunmuştur. Kaiser (1960)’a göre, 0,50’nin altındaki KMO değeri kabul edilemez olarak değerlendirilmekte, 0,70 ile 0,80 arasındaki değerler ise vasat olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla KMO testine göre veriler faktör analizine uygun bulunmuştur. Ayrıca Bartlett küresellik testine göre de faktör analizi yapılmasına engel bir durum olmadığı görülmüştür ($\chi^2_{66} = 594,43; p < 0,001$). Polikorik korelasyon matrisi kullanılarak, oblimin döndürme ve PAX (Principal Axis Factoring) yöntemi ile özdeğeri 1’den büyük olan üç faktör oluşturulmuştur. Faktör yükleri, 0,33 değeri ile incelendiğinde, her bir faktör için yüklerin yeterli büyüklükte olduğu ve hiçbir değerin açıkta kalmadığı görülmüştür.

Elde edilen faktörlerin özdeğerleri ve açıklanan varyans oranlarına göre ilk faktör, 1,95 özdeğeriyle %16 açıklanan varyans sağlamaktadır. İkinci faktör, 1,58 özdeğeriyle %13 açıklanan varyans sağlarken, üçüncü faktör ise 1,45 özdeğeriyle %12 açıklanan varyans sağlamaktadır. Kümülatif varyans oranı %42’ye ulaşmaktadır. Bu üç faktörün toplam açıkladığı varyans oranı, genellikle minimum tercih edilen %50’lik değerin bir miktar altında kalmaktadır.

Faktörler arasındaki ilişkiyi daha iyi anlamak için faktör diyagramı (Şekil 3) incelendiğinde, PA1 ve PA2 faktörleri arasında orta düzeyde bir korelasyon ($r = 0,54$) olduğu gözlemlenmiştir. PA2’nin ise PA1 ve PA3 ile ilişkisi daha zayıf olup, her iki faktörle de önemsiz bir korelasyon ($r < 0,20$) göstermiştir. Bu bulgular, faktörlerin birbirleriyle olan ilişkilerinin değişkenlik gösterdiğini ve özellikle PA2 faktörünün belirli bir düzeyde bağımsız olduğunu ortaya koymuştur.

Genel bir yaklaşım olarak döndürülmüş faktörler, 2 veya daha az değişken içeriyorsa dikkatle yorumlanmalıdır. İki değişkenli bir faktör ancak değişkenler arasında yüksek bir korelasyon ($r > 0,70$) varsa güvenilir olarak kabul edilmekte olup, diğer değişkenlerle ise oldukça zayıf bir korelasyona sahip olmalıdır (Yong ve Pearce, 2013). Bu bağlamda PA2 faktöründe 2 değişken bulunmakta olup, bu iki değişken arasında güçlü bir korelasyon ($r = 0,75$) ve bu değişkenlerin diğer faktörlerle olan korelasyonu düşük ($r < 0,23$) olduğu için PA2 faktörü 2 değişkenli bir faktör olarak uygun kabul edilmiştir.

Şekil 3. Faktör Diagramı

Elde edilen faktörlerin iç tutarlılıkları, McDonald's Omega testi ile incelenmiş ve toplam omega skoru 0,85, her bir faktör için ise 0,74 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, faktörlerin hem toplamda hem de faktör bazında yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Verilen faktörleri isimlendirirken, her faktörün içerdiği öğeler ve bu öğelerin hangi başlıklar altında toplandığına göre anlamlı isimler seçmek önemlidir. Aşağıda her faktör için isimlendirme ve tanımlar yapılmıştır;

- **Faktör PA1:** Sosyal ve Pratik İhtiyaçlar

İçerik: Barınma, ulaşım (servis), yurt ile alakalı şeyler, yemekhane hizmeti, arkadaş ortamı.

Tanım: PA1 faktörü, öğrencilerin günlük yaşamlarını sürdürebilmeleri için temel sosyal ve pratik ihtiyaçları kapsamaktadır. Barınma, ulaşım, yemekhane gibi günlük yaşam gereksinimlerinin yanı sıra, arkadaş ortamı gibi sosyal faktörler de bu faktörün bir parçasıdır. Bu faktör, öğrencilerin üniversite yaşamına entegrasyonunda önemli bir rol oynayan altyapısal ve sosyal ihtiyaçları ifade ettiği görülmektedir.

- **Faktör PA2:** Duygusal Bağlar

İçerik: Memleket özlemi ve aile özlemi

Tanım: PA2 faktörü, öğrencilerin duygusal bağlarını ve kişisel özlemlerini kapsamaktadır. Memleket ve aile özlemi, öğrencilerin üniversite hayatındaki duygusal zorlukları ve psikolojik durumlarını ifade etmektedir. Bu faktör, öğrencilerin aileleri ve memleketleriyle olan bağlarını sürdürme isteği ve üniversiteye yerleşme sürecindeki duygusal yükü yansıtmaktadır.

- **Faktör PA3:** Şehir ve Çevre Koşulları

İçerik: Hava durumu, kentin sosyal yaşam düzeyi, etnik (mezhepçilik-memleketçilik-ırkçılık vb.) anlamdaki uyumsuzluklar, coğrafi konumu, ekonomik nedenler.

Tanım: PA3 faktörü, öğrencilerin bulundukları şehir ve çevre ile olan ilişkilerini etkileyen dışsal koşulları ifade etmektedir. Hava durumu, şehirdeki sosyal yaşam düzeyi ve ekonomik koşullar gibi çevresel faktörlerin yanı sıra, etnik uyumsuzluklar veya coğrafi konum da bu faktör altında

toplanır. Bu faktör, öğrencilerin şehirle olan uyumlarını ve yaşadıkları çevrenin sunduğu yaşam koşullarını yansıtmaktadır.

Faktörlere ait değişkenlerin ortalaması alınarak faktörleri işaret edecek yeni değişkenler oluşturulmuştur. Bu değişkenlerin normal dağılım varsayımını sağlayıp sağlamadığı, Shapiro-Wilk testi ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, PA1 faktörü ($W = 0,96$; $p < 0,001$), PA2 faktörü ($W = 0,97$; $p < 0,001$) ve PA3 faktörü ($W = 0,80$; $p < 0,001$) normal dağılım göstermediği görülmüştür.

Faktörlere ait betimsel istatistikler incelendiğinde, PA1'in ortalaması 2.40 ($SS = 0,89$), PA3'ün ortalaması 3.81 ($SS = 1,38$) ve PA2'nin ortalaması 2.19 ($SS = 0,77$) olarak hesaplanmıştır. Tüm faktörler için minimum ve maksimum değerler 1 ile 5 arasında değişmekte olup, PA1 ve PA2 faktörlerinde dağılım daha düşük varyansla sınırlı iken, PA3 faktörü daha geniş bir varyans göstermiştir. Ayrıca çarpıklık ve basıklık değerleri, faktörlerin normal dağılımdan sapma derecelerini ortaya koymuştur.

Iğdır İline Adaptasyon Durumuna Göre Faktör Ortalama Değerleri (Tablo 2) incelendiğinde, PA1 faktörü için adapte olanların ortalamalarının, olmayanlara kıyasla anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durum, öğrencilerin barınma, ulaşım, arkadaş çevresi gibi sosyal ve pratik ihtiyaçların adaptasyon sürecinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Evet diyenlerin daha yüksek ortalamalara sahip olması, bu öğrencilerin söz konusu koşulları daha fazla hoşlanmadıkları ve itici bulduklarını göstermektedir.

PA2 faktöründe de benzer bir durum tespit edilmiştir. Adapte olanların ortalamalarının yüksek olması, memleket ve aile özlemi gibi duygusal zorlukların, üniversite hayatındaki psikolojik durumları etkileyebileceğini işaret etmektedir. Bu bulgular, duygusal bağların adaptasyon sürecinde önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

PA3 faktörüne ilişkin adaptasyon durumunda ise “evet” ve “hayır” diyenler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Dolayısıyla şehir ve çevre koşullarının adaptasyon sürecinde belirgin bir etkisi olmadığı söylenebilir.

Tablo 2. Iğdır İline Adaptasyon Durumuna Göre Faktör Ortalama Değerleri

	PA1	PA2	PA3
Evet	2,65±0,85***	2,40±0,75***	3,71±1,38 ^{ns}
Hayır	2,16±0,86***	1,99±0,73***	3,91±1,38 ^{ns}

*** $p < 0,001$; ** $p < 0,01$; * $p < 0,05$; ^{ns} $p > 0,05$

Başka bir üniversiteye yatay geçiş isteğine göre faktör ortalama değerleri incelendiğinde (Tablo 3), PA1 ve PA2 için “Evet” ve “Hayır” cevabı veren öğrenciler arasında anlamlı bir fark bulunurken, PA3 için bu fark anlamlı bulunmamıştır. Bu bulgular, sosyal ve pratik ihtiyaçların tatmin edilmesi ile aile ve memlekete duyulan duygusal bağların, öğrencilerin yatay geçiş yapma isteklerinde etkili olduğunu, ancak şehir ve çevre unsurlarının bu karar üzerinde belirleyici bir rol oynamadığını göstermektedir.

Tablo 3. Başka Bir Üniversiteye Yatay Geçiş İsteğine Göre Faktör Ortalama Değerleri

	PA1	PA2	PA3
Evet	2,17±0,94**	2,01±0,74*	3,87±1,48 ^{ns}
Hayır	2,50±0,85**	2,26±0,77*	3,78±1,33 ^{ns}

*** $p < 0,001$; ** $p < 0,01$; * $p < 0,05$; ^{ns} $p > 0,05$

Öğrencilerin okudukları bölümleri sevme durumuna göre faktör ortalama değerleri incelendiğinde yalnızca PA1 ortalamalarının anlamlı olduğu, PA2 ve PA3 ortalamalarının ise anlamlı bulunmadığı görülmüştür. Bu bulgular, öğrencilerin okudukları bölümü sevmelerinde sosyal ve pratik ihtiyaçların etkili olabileceğini göstermektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin Okudukları Bölümleri Sevme Durumuna Göre Faktör Ortalama Değerleri

	PA1	PA2	PA3
Evet	2,46±0,88**	2,21±0,75 ^{ns}	3,85±1,32 ^{ns}
Hayır	2,03±0,86**	2,02±0,84 ^{ns}	3,57±1,67 ^{ns}

*** $p < 0,001$; ** $p < 0,01$; * $p < 0,05$; ^{ns} $p > 0,05$

Öğrencilerin Iğdır iline adaptasyonlarını logistik regresyon ile incelemek amacıyla bağımsız değişkenler olarak PA1, PA2, PA3 ve cinsiyet değişkenleri modele dâhil edilmiştir. Elde edilen model, %67 doğruluk (accuracy)

değeri ile oldukça iyi bir performans sergilemiştir ve verilerdeki en büyük sınıfın yüzdesi olarak kabul edilen “*bilgi içermeyen oran*”dan anlamlı bir şekilde daha iyi sonuç vermiştir ($p < 0,05$). Verilerin normal dağılım göstermemesi nedeniyle, modelde sağlam hata değerleri (HC3) kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, modeldeki tüm değişkenler istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (Tablo 5). Elde edilen model, öğrencilerin barınma, ulaşım, arkadaş çevresi gibi sosyal ve pratik ihtiyaçlarına verdikleri puanlarla birlikte duygusal bağlara verdikleri puanlar arttıkça adaptasyon olasılıklarının yükseldiğini, buna karşın şehir ve çevre koşulları faktör puanları arttıkça adaptasyon olasılıklarının azaldığını göstermektedir. Ayrıca kadın öğrencilerin adaptasyon olasılıklarının erkeklere göre anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 5. Logistik Regresyon Analizleri Sonuçları

	Adaptasyon	Yatay Geçiş	Bölüm sevmeye
(Intercept)	-1,894**	0,426	0,094
	(0,627)	(0,622)	(0,801)
PA1	0,498*	-0,292	0,625*
	(0,211)	(0,224)	(0,299)
PA2	0,525*	-0,273	0,041
	(0,225)	(0,226)	(0,307)
PA3	-0,247*	0,149	0,086
	(0,115)	(0,126)	(0,156)
cinsKADIN	0,710*	-1,018***	-0,200
	(0,297)	(0,304)	(0,399)
Num,Obs,	241	241	241
AIC	308,2	283,8	201,2
BIC	325,6	301,2	218,6
Log,Lik,	-149,113	-136,909	-95,588
F	5,914	4,541	1,583
RMSE	0,46	0,44	0,35
Std,Errors	HC3	HC3	HC3

*** $p < 0,001$; ** $p < 0,01$; * $p < 0,05$; ^{ns} $p > 0,05$

Öğrencilerin başka bir okula yatay geçiş yapma istekleri de benzer şekilde lojistik regresyon ile incelenmiştir. Model, %69 doğruluk değeriyle bir performans sergilemekle birlikte, doğruluk değeri “*bilgi içermeyen oran*” ile anlamlı bir fark göstermemiştir ($p = 0,53$). Verilerin normal dağılım göstermemesi nedeniyle, burada da sağlam hata değerleri (HC3) kullanılmıştır. Modelde yalnızca cinsiyet değişkeni anlamlı bulunmuştur.

Öğrencilerin okudukları bölümleri sevmeye durumları ise lojistik regresyon ile incelenmiştir. Modelin başarımı oldukça düşük olup (%53), “*bilgi içermeyen oran*” değerinin (%85) oldukça altında kalmıştır. Modelde sadece PA1 değişkeni anlamlı bulunmuştur.

5. SONUÇ

Iğdır ili üzerine yapılan bu çalışmada, araştırma konusu olan bazı faktörlerin katılımcılar tarafından düşük düzeyde değerlendirildiği gözlemlenmiştir. Hava durumu, kentin sosyal yaşam düzeyi, coğrafi konum, ulaşım hizmetleri, yurt koşulları ve yemekhane hizmetleri gibi unsurların, genel ortalama itibarıyla olumsuz bir algıya sahip olduğu tespit edilmiştir. Everett Lee'nin İtme ve Çekme Kuramı, göç kararlarını etkileyen pozitif ve negatif faktörleri açıklar. PA3 faktöründe yer alan şehir ve çevre koşulları (*hava durumu, ekonomik nedenler, etnik uyumsuzluklar*), itici faktörler olarak değerlendirilebilir. Bulgular, PA3'ün adaptasyon üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını gösterse de bu, şehir koşullarının göç kararlarında etkisiz olduğu anlamına gelmez. Bu faktörlerin belirli durumlarda itici veya çekici olabileceği, ancak diğer faktörlere kıyasla daha az belirleyici olduğu söylenebilir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında Iğdır ilinin itici etkenleri Lee'nin İtme ve Çekme kuramı çerçevesinde değerlendirilebilir. Başka bir ifade ile hava kirliliği gibi olumsuz hava koşulları, kentin sosyal yaşam düzeyinin gelişmiş illere göre düşük olması, Iğdır ilinin ulaşım bakımından Türkiye'nin en doğusunda yer alması, Üniversitenin kurulum aşamasında olmasından gelişmemiş alt yapı hizmetleri gibi olumsuz koşullar Lee'nin İtme kuramı bağlamında temellendirilebilir.

Katılımcıların Iğdır'a uyum süreçlerinde mezhepçilik, memleketçilik ve etnik farklılıklar gibi unsurlardan kaynaklanan uyumsuzluklar yaşadığı anlaşılmaktadır. Parekh'in Üçlü Göç kuramı bağlamında temellendirilemez. Çünkü etnik anlamdaki uyumsuzluğun, göçmenlerin uyum süreçleri üzerinde negatif yönde etki yaptığını göstermektedir. Bu durum göçmenlerin adaptasyon süreci üzerinde olumsuz etki yaptığı söylenebilir.

Damga kuramı bağlamında değerlendirildiğinde, etnik (mezhepçilik-memleketçilik-ırkçılık vb.) anlamdaki uyumsuzlukların (S3) bazı katılımcılar tarafından yaşandığı ifade edilmiştir. Bu durum Goffman'ın Damga kuramı kapsamında temellendirilebilir. Öğrencilerin üniversitenin coğrafik konumu, memleket özlemi, arkadaş ortamı yurt ile alakalı, aile özlemi gibi durumlardan alışma anlamında bazı zorluklar yaşadığı görülmüştür. Başka bir ifade ile yeni ortama alışma sürecinde zorluklar yaşandığı tespit edilmiştir. Bu durum Bourdieu'nun Habitus kavramı ile ilişkilendirilebilir. Aynı zamanda öğrencilerin yeni ortama karşı etkilenmeleri hususu da Turner'in Kırılgenlik teorisi ile açıklanabilir.

Gönüllü göç, bireylerin daha iyi ekonomik, sosyal ve kültürel fırsatlar arayışıyla yaptıkları hareketlilik olarak tanımlanmaktadır. PA1 faktörünün içeriği (*barınma, ulaşım, arkadaş ortamı gibi sosyal ve pratik ihtiyaçlar*), bireylerin gönüllü göç kararı verirken dikkate aldıkları çekici unsurlar arasında yer almaktadır. Bulgular, Iğdır'a adapte olan öğrencilerin bu tür sosyal ve pratik ihtiyaçları karşılanmadığında göç kararlarını sorgulayabileceklerini göstermektedir. Bu bağlamda, gönüllü göç teorisinin çekici faktörleri ile PA1 arasında bir uyum bulunmaktadır. Kavramsal olarak bakıldığında da öğrencilerin Üniversiteye yaptığı göç, gönüllü ve geçici göç kavramları kapsamında ele alınabilir.

Geçici göç, belirli bir süre boyunca yapılan hareketliliği ifade etmektedir. PA2 faktörü (*memleket ve aile özlemi gibi duygusal bağlar*), geçici göç sürecinde bireylerin yaşadığı zorluklarla ilişkilendirilebilir. Özellikle öğrenciler için üniversite eğitimi genellikle geçici bir süreçtir ve bu süreçte bireylerin duygusal bağlarını koparmadan hayatlarına devam etme çabası, geçici göçün psikolojik boyutuna işaret etmektedir. Bulgular, duygusal bağların adaptasyon sürecinde önemli bir rol oynadığını göstererek bu ilişkiyi desteklemektedir.

Bu çalışmada, Iğdır Üniversitesi öğrencilerinin Iğdır iline uyum süreçlerinin çeşitli faktörlere bağlı olarak değiştiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin sosyal ve pratik ihtiyaçlarını karşılama dereceleri ve duygusal bağlara verdikleri önem, uyum süreçlerini olumlu şekilde etkilemektedir. Ayrıca kadın öğrencilerin uyum süreçlerinin erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğu gözlemlenmiştir. Öğrencilerin uyum süreçleri, çevresel ve kültürel faktörlere olan duyarlılıklarının yanı sıra bulundukları sosyal sistemlerin etkilerini de içermektedir. Bu bağlamda toplumsal entegrasyonu sağlamak için sosyal çatışmaların önlenmesi ve farklılıkların kabul edilmesi önemlidir. Bununla birlikte öğrencilerin başka bir bölüme veya üniversiteye geçme isteği ile uyum durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Şehre ve okula uyum, yatay geçiş isteklerini etkileyen önemli faktörlerden biridir. Öte yandan öğrencilerin okudukları bölüme olan sevgileri ile adaptasyon durumları arasında belirgin bir ilişki olmadığı görülmüştür. Ayrıca cinsiyetin uyum sürecindeki etkisi düşük olsa da cinsiyetin öğrencilerin bölümlerini sevmeye üzerinde herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

Araştırma bulgularını toplumsal entegrasyon veya sosyal kabul süreçleriyle ilişkilendirdiğimizde, özellikle öğrencilerin başka bir bölüme veya üniversiteye geçme isteklerinin uyum süreçleriyle ilişkili olması, öğrencilerin çevreleriyle entegrasyon düzeylerini ve sosyal kabul görme ihtiyaçlarını olumlu etkileyen bir durum olarak değerlendirilebilir. Başka bir ifade ile üniversiteye uyum süreçleri ve çevreleri ile olan uyumlarının yüksek olması yatay geçiş isteklerini minimize etmektedir. Ayrıca cinsiyetin uyum üzerindeki düşük etkisi, toplumsal kabul ve çeşitliliğin bir yansıması olarak öğrencilerin farklı toplumsal özellikleriyle okul ortamına ne ölçüde entegre olduklarını anlamamıza olanak tanır. İlaveten bu durum, öğrencilerin bulundukları sosyal çevreye ne kadar uyum sağladıkları ve bu uyumun akademik ve sosyal yaşamlarında nasıl bir etki oluşturduğuna dair önemli ipuçları sunmaktadır. Araştırmada sonucunda öğrencilerin sosyal ihtiyaçlarının karşılanması, duygusal bağlarının güçlendirilmesi ve sosyal kabul ortamlarının iyileştirilmesi, uyum süreçlerini olumlu şekilde kolaylaştıran temel unsurlar olarak bulunmuştur. Bu bulgular, uyum süreçlerinin bireysel ve toplumsal faktörlerin etkileşimiyle şekillendiğini ortaya koymaktadır.

Yerel yöneticilere ve üniversitelere yönelik; öğrencilere ulaşım anlamında gerekli kolaylıkları sağlanması, çatışmaya yol açacak muhtemel etkenlerin ortadan kaldırılması ile arkadaş ortamlarının daha da geliştirilmesi, barınma olarak gerekli kolaylıkların sağlanması, yemekhane hizmetlerinin iyileştirilmesi, etnik (mezhepçilik, memleketçilik, ırkçılık vb.) anlamdaki uyumsuzluklar giderilmesi önerilmektedir.

Yapılan araştırma konusu, örneklem grubu, veriler ve zaman gibi bazı kısıtlara sahiptir. Dolayısıyla ileride bu konuda yeni olası araştırmalar yapılarak ortaya çıkacak çalışma sonuçları, mevcut çalışma ile kıyaslanabilir. Örneğin aynı çalışma, aynı hedef kitle üzerinde periyodik aralıklarla yenilenerek ortaya çıkan değişim ve

dönüşüm izlenebilir. Yine aynı çalışma farklı sosyal gruplar yani örneklem grupları üzerinde de gerçekleştirilebilir. Anket yerine yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulayarak ve veya farklı ölçek/soru kalıpları ile de bu konuda araştırmalar yapılarak sonuçlar karşılaştırılabilir.

YAZAR BEYANI / AUTHORS' DECLARATION:

Bu makale Araştırma ve Yayın Etiğine uygundur. Beyan edilecek herhangi bir çıkar çatışması yoktur. Araştırmanın ortaya konulmasında herhangi bir mali destek alınmamıştır. Makale yazım ve intihal/benzerlik açısından kontrol edilmiştir. Makale, “en az iki dış hakem” ve “çift taraflı körleme” yöntemi ile değerlendirilmiştir. Makalede kullanılan ölçek için yazar(lar) tarafından ölçeğin orjinal sahibinden izin alındığı beyan edilmiştir. Yazar(lar), dergiye imzalı “Telif Devir Formu” belgesi göndermişlerdir. Bu araştırmanın yapılması ile ilgili olarak Iğdır Üniversitesi Etik Komisyonundan 14/11/2024 tarih ve 2024/29 sayılı “Etik İzni Belgesi” alınmıştır. / This paper complies with Research and Publication Ethics, has no conflict of interest to declare, and has received no financial support. The article has been checked for spelling and plagiarism/similarity. The article was evaluated by "at least two external referees" and "double blinding" method. For the scale used in the article, it is declared by the authors that permission was obtained from the original owner of the scale. The author(s) sent a signed "Copyright Transfer Form" to the journal. Regarding the conduct of this research, an "Ethics Permission Certificate" dated 14/11/2024 and numbered 2024/29 was obtained from the Ethics Committee of the Iğdır University.

YAZAR KATKILARI / AUTHORS' CONTRIBUTIONS:

Kavramsallaştırma, orijinal taslak yazma, düzenleme – Y1 ve Y2, veri toplama, metodoloji, resmi analiz – Y1 ve Y2, Nihai Onay ve Sorumluluk – Y1 ve Y2. / Conceptualization, writing-original draft, editing – Y1 and Y2, data collection, methodology, formal analysis – Y1 and Y2, Final Approval and Accountability – Y1 and Y2.

KAYNAKÇA

- AKYILDIRIM, Erol (2025), “Öğrencilerin Göç ile Birlikte Adaptasyon Süreci Üzerine Bir Araştırma: Iğdır Üniversitesi Örneği”, **Middle East Journal of Refugee Studies (MEJRS)**, S.10(1), ss.114-139.
- ATASOY, Dinçer (2001), “Lojistik Regresyon Analizinin İncelenmesi ve Bir Uygulama”, **Yüksek Lisans Tezi**, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- ATMACA, Yıldız (2020), “Esenyurt ve Göç Yönetimi Politikaları Üzerine Bir İnceleme”, **Türkiye’de Göçün Kentler Üzerindeki Etkileri ve Yönetimi** (Ed. Vedat Yılmaz, Yıldız Atmaca), Ekin Yayınları, Bursa, ss.65-85.
- AVCI, Müjdat (2006), “Ergenlikte Toplumsal Uyum Sorunları”, **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.7(1), ss.39-63.
- BALCI, Mesut Emre (2022), “Zorunlu Göç: Kimlik, Aidiyet ve Uyum Çerçevesinde Bir Değerlendirme”, **Tezkire Dergisi**, S.81, ss.110-116.
- BARTLETT, Maurice S. (1950), “Tests of Significance in Factor Analysis”, **British Journal of Psychology**, S.3, ss.77–85.
- BAŞAR, Yavuz (2015), “Türkiye’de İller Bazında İç Göçü Belirleyen Faktörlerin Ekonomik Analizi: 2008-2013”, **Yüksek Lisans Tezi**, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- BERNAARDS, Coen A. ve JENNRICH, Robert I. (2005), “Gradient Projection Algorithms and Software for Arbitrary Rotation Criteria in Factor Analysis”, **Educational and Psychological Measurement**, S.65, ss.676-96.
- BOURDIEU, Pierre (1990), **Photography: A Middle-Brow Art**, Stanford University Press, Bourdieu.

- CHAGIAL, K1outsouk (2013), “*Türkiye ve Yunanistan’a Uygulanan Göç Politikaları*”, **Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- ÇAĞLAYAN, Savaş (2006), “*Göç Kuramları ve Göçmen İlişkisi*”, **Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.17, ss.68-77.
- DEMİRHAN, Yılmaz ve ASLAN, Seyfettin (2016), “*Türkiye’nin Sınır Ötesi Göç Politikaları ve Yönetimi*”, **Bilgi ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi**, S.5(9), ss.23-62.
- DUMAN, Hakan (2023), “*Çevresel Koşulların Sığırlarda Süt Verimi Üzerine Etkisinin Makine Öğrenme Modelleri İle Araştırılması*”, **Doktora Tezi**, Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Iğdır.
- DUMAN, Hakan (2024), “*Doktora Tezi Kaynak Kodları*”, **GitHub Kurumsal Web Sayfası** (E-Veri), https://github.com/hakan-duman-acad/doctorate_thesis (Erişim Tarihi: 31.12.2024).
- EKİCİ, Süleyman ve TUNCEL, Gökhan (2015), “*Göç ve İnsan*”, **Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi**, S.5(9), ss.9-22.
- ERDOĞAN, M. Murat (2020), **Suriyeliler Barometresi 2019**, Orion Kitapevi, Ankara.
- FOX, John ve WEISBERG, Sanford (2019), **An R Companion to Applied Regression**, SAGE Publishing, London (UK).
- GOFFMAN, Erwing (2014), **Damga: Örselenmiş Kimliğin İdare Edilişi Üzerine Notlar**, Heretik Yayıncılık, Ankara.
- GOODIN, Robert (1985), **Protecting the Vulnerable**, University of Chicago Press, Chicago.
- HENZE, Norbert Kalr ve ZIRKLER, Bernd (1990), “*A Class of Invariant Consistent Tests for Multivariate Normality*”, **Communications in Statistics-Theory and Methods**, S.19(10), ss.3595-3617.
- HOLGADO-TELLO, Francisco Polbo, CHACON-MOSCOSO, Salvador, BARBERO-GARCIA, Isabel ve VILA-ABAD, Enrique (2010), “*Polychoric Ver-Sus Pearson Correlations in Exploratory and Confirmatory Factor Analysis of Ordinal Variables*”, **Quality & Quantity**, S.44, ss.153-166.
- HOSMER, W. David ve LEMESHOW, Stanley (2000), **Applied Logistic Regression**, Wiley Publisher, New York (US), 2nd Edition.
- KAISER, Henri F. (1960), “*The Application of Electronic Computers to Factor Analysis*”, **Educational and Psychological Measurement**, S.20, ss.141-51.
- KAISER, Henri F. (1974), “*An Index of Factorial Simplicity*”, **Psychometrika**, S.39(1), ss.31-36.
- KALKBRENNER, Michael T. (2021), “*Alpha, Omega, and H Internal Consistency Reliability Estimates: Re-Viewing These Options and When to Use Them*”, **Counseling Outcome Research and Evaluation**, S.14(1), ss.77-88.
- KAPLAN, Merve ve YARDIMCIOĞLU, Mahmut (2020), “*Alan, Habitus ve Sermaye Kavramlarıyla Pierre Bourdieu*”, **Habitus Toplumbilim Dergisi**, S.1, ss.23-37.
- KARASU, Mithat Arman (2017), “*Göç ve Uyum Sorunu*”, **Uluslararası 11. Kamu Yönetimi Sempozyumu**, 28-30 Eylül 2017 – Elazığ, Fırat Üniversitesi Yayını, Elazığ, ss.631-650.
- KASIMOĞLU, Alper (2025), “*İran’da Muhafazakârlar ve Reformistler Arasında Siyasal Mücadelenin Dönüşen Dinamikleri*”, **İran Çalışmaları Dergisi**, S.9(1), ss.191-218.
- KIZILELMAS, Fatma (2024), **Ötekileştirilme, Sömürü ve Gündelik Hayat Taktikleri Bağlamında Göçmenler: Düzce Örneği**, Özgür Yayınları, Gaziantep.
- KORKMAZ, Selçuk, GÖKSULUK, Dinçer ve ZARARSIZ, Gökmen (2014), “*MVN: An R Package for Assessing Multivariate Normality*”, **The R Journal**, S.6(2), ss.151-62.
- KUHN, Max ve JOHNSON, Kejell (2013), **Applied Predictive Modeling**, Springer Publishing, New York.
- KUHN, Max, WICKHAM, Hadley ve HVITFELDT, Emil (2023), “*Recipes: Preprocessing and Feature Engineering*”, **Steps for Modeling**, <https://recipes.tidymodels.org/> (Erişim Tarihi: 31.12.2024).

- LAVALLEY, Michael P. (2008), “Logistic Regression”, **Circulation**, S.117(18), ss.2395–2399.
- LEE, Everett S. (1966), “A Theory of Migration”, **Demography**, S.3(1), ss.47-57.
- LEVENE, Howard (1960), “Robust Tests for Equality of Variances”, **Contributions to Probability and Statistics** (Ed. Ingram Olkin), Stanford University Press, Stanford, ss.278-292.
- MANN, Henry B. ve WHITNEY, Donald R. (1947), “On a Test of Whether One of Two Random Variables is Stochastically Larger Than the Other”, **Annals of Mathematical Statistics**, S.18(1), ss.50–60.
- MASSICOTTE, Philippe ve SOUTH, Andy (2023), “Rnaturalearth: World Map Data from Natural Earth”, **Cran-R Project Corporate Web Page**, <https://cran.r-project.org/web/packages/rnaturalearth/vignettes/rnaturalearth.html> (Erişim Tarihi: 31.12.2024).
- MCDONALD, Roderick P. (1999), **Test Theory: A Unified Treatment**, Lawrence Erlbaum Associates Publishers, Mahwah – New Jersey.
- MUTLUER, Mustafa (2003), **Uluslararası Göçler ve Türkiye: Kurumsal ve Ampirik Bir Alan Araştırması**, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- NICK, Todd G. ve CAMPBELL, Kathleen M. (2007), “Logistic Regression”, **Topics in Biostatistics** (Ed. Walter T. Ambrosius), Humana Press, Totowa, ss.273-301.
- ONLINE ETYMOLOGY DICTIONARY (t.y.), “Integrate”, **Online Etymology Dictionary**, <https://www.etymonline.com/word/integrate> (Erişim Tarihi: 27.04.2025).
- ÖZÇÜRÜMEZ, Gamze (2013), “Damgalayan ve Damgalanan Psikiatri”, **TPD 17. Yıllık Toplantı ve Klinik Eğitim Sempozyumu**, 10-13 Nisan 2013 – Antalya, TPD Yayını, Ankara.
- R CORE TEAM (2022), “R: A Language and Environment for Statistical Computing”, **Vienna, Austria: R Foundation for Statistical Computing**, <https://cran.r-project.org/> (Erişim Tarihi: 31.12.2024).
- REVELLE, William (2022), **Psych: Procedures for Psychological, Psychometric, and Personality Research**, Northwestern University Publisher, Illinois.
- SAGGAR, Shamit, SOMERVILLE, Will, FORD, Rob ve SOBOLEWSKA, Maria (2012), “The Impacts of Migration on Social Cohesion and Integration”, **Final Report: Migration Advisory Committee** (E-Raport), UK Border Agency, Manchester (UK), <https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a7cae8eed915d6969f46990/social-cohesion-integration.pdf> (Erişim Tarihi: 31.12.2024).
- SALANT, Priscilla ve DILLMAN, Don A. (1994), **How to Conduct Your Own Survey**, Wiley Publisher, New York (US).
- SHAPIRO, Samuel Sanford ve WILK, Martin B. (1965), “An Analysis of Variance Test for Normality (Complete Samples)”, **Biometrika**, S.52(3-4), ss.591-611.
- SOUTH, Andy, MICHAEL, Schramm ve MASSICOTTE, Philippe (2024), “Rnaturalearthdata: World Vector Map Data from Natural Earth Used in 'Rnaturalearth'”, **Cran-R Project Corporate Web Page**, <https://cran.r-project.org/web/packages/rnaturalearthdata/index.html> (Erişim Tarihi: 31.12.2024).
- SÖZER, Mehmet Akif (2019), “Göç: Toplumsal Uyum, Aidiyet”, **Journal of Bayburt Education Faculty**, S.14(28), ss.419-420.
- SÜRÜCÜ, Lütfü, YIKILMAZ, İbrahim ve MAŞLAKÇI, Ahmet (2024), “Exploratory Factor Analysis (EFA) in Quantitative Researches and Practical Considerations”, **Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi**, S.13(2), ss.947–965.
- ŞEMŞİT, Sühal (2018), “Avrupa Birliği Politikaları Bağlamında Uluslararası Göç Olgusu ve Türleri: Kavramsal Bakış”, **Yönetim ve Ekonomi**, S.25(1), ss.269-289.
- TATLİCAN, Ümit ve ÇEĞİN, Güney (2007), “Bourdieu ve Giddens: Habitus veya Yapının İkiliği”, **Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi** (Ed. Güney Çeğin, Emrah Göker, Alim Arlı, Ümit Tatlıcan), İletişim Yayınları, İstanbul, ss.303-366.

- TOROS, Atilla (2008), **Sorunlu Bölgelerde Göç**, Global Strateji Enstitüsü Yayını, Ankara.
- TURNER, Bryan S. (2006), **Vulnerability and Human Rights**, The Pennsylvania State University Press, Pensilvania.
- TÜRKKAN, Büşra (2019), “*Uluslararası Göç Olgusu: Suriyeli Göçmenlerin Türkiye’deki Ekonomik ve Sosyal Yapı Üzerine Etkileri*”, **Yüksek Lisan Tezi**, Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.
- WICKHAM, Hadley, AVERICK, Mara, BRYAN, Jennifer, CHANG, Winston, McGOWAN, Lucy D’Agostino, FRANCOIS, Romain, GROLEMUND, Garrett, HAYES, Alex, HENRY, Lionel, HESTER, Jim, KUHN, Max, PEDERSEN, Thomas Lin, MILLER, Evan, BACHE, Stephan Milton, MULLER, Kirill, OOMS, Jeroen, ROBINSON, David, SEIDEL, Dana Paige, SPINU, Vitalie, TAKAHASHI, Kohske, VAUGHAN, Davis, WILKE, Claus, WOO, Kara ve YUTANI, Hiroaki (2019), “*Welcome to the Tidyverse*”, **Journal of Open Source Software**, S.4(43), ss.(1686).
- WILLIAMS, Bretty, ONSMAN, Andrys ve BROWN, Theodore (2010), “*Exploratory Factor Analysis: A Five-Step Guide for Novices*”, **Australasian Journal of Paramedicine**, S.8, ss.1-13.
- YALÇIN, Cemal (2004), **Göç Sosyolojisi**, Amı Yayıncılık, Ankara.
- YAZGAN, Pınar (2015), “*Üniversite Öğrencilerinin Ülke İçi Hareketliliği*”, **Akademik İncelemeler Dergisi**, S.10(1), ss.181-207.
- YILMAZ, Vedat ve MECEK, Mehmet (2023), “*Kavramsal ve Kuramsal Açından Göç*”, **Türkiye’de Göç Yönetimi Politikaları** (Ed. Vedat Yılmaz, Müzaffer Bimay), Nobel Yayınları, Ankara, ss.1-23.
- YILMAZ, Vedat, ÇELİK EFŞAN, Nur ve MECEK, Mehmet (2020), “*Suriyeli Göçmenlerin Kentlere Etkilerinin Torbalı Özelinde Değerlendirilmesi*”, **Türkiye’de Göçün Kentler Üzerindeki Etkileri ve Yönetimi** (Ed. Vedat Yılmaz, Yıldız Atmaca), Ekin Yayınları, Bursa, ss.285-312.
- YONG, An Gie ve PEARCE, Sean (2013), “*A Beginner’s Guide to Factor Analysis: Focusing on Exploratory Factor Analysis*”, **Tutorials in Quantitative Methods for Psychology**, S.9(2), ss.79-94.
- YÜKSEL, Kübra ve AYDEMİR, Cahit (2020), “*Misafirlikten Kalıcılığa: Düzce İlinde Bulunan Suriyelilerin Sosyal Uyum*”, **Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, S.10(2), ss.284-299.

